

PROEUROPEJSKIE INICJATYWY WYŻSZEJ UCZELNI DLA ZAMOŚCIA I REGIONU

Bogdan Kawalko

Polska znajduje się w końcowej fazie negocjacji w procesie przygotowania do Unii Europejskiej. W roku 2003 referendum narodowe przesądzi o tym, czy nasz kraj znajdzie się we Wspólnocie. Stąd bardzo ważne są wszystkie działania i inicjatywy podejmowane na różnych szczeblach pozwalające na poznanie zarówno szans i zagrożeń, jak też kosztów i korzyści wynikających z przynależności do Unii Europejskiej.

Artykuł pt. "Proeuropejskie inicjatywy wyższej uczelni dla Zamościa i regionu" ma na celu zaprezentowanie aktywności oraz inicjatyw, głównie edukacyjnych, na poziomie lokalnym i regionalnym, sprzyjającym procesom integracyjnym.

Material składa się z trzech części:

Pierwszej - w której zaprezentowane zostały główne wybrane aspekty oraz problemy dostosowań i harmonizacji prawa na drodze integracji Polski z UE w dziedzinie edukacji. Ma ona na celu przedstawienie ogólnego tła działań i inicjatyw Wyższej Szkoły Zarządzania i Administracji w Zamościu wpisujących się aktywnie w ten proces na poziomie regionalnym.

Drugiej - w ramach, której przeanalizowane i zaprezentowane zostały główne inicjatywy działania i projekty edukacyjne aplikowane dotychczas w Zamościu i regionie przez WSZiA w Zamościu związane z procesami integracyjnymi. Szczególna uwaga została zwrócona na programy i działania, w których uczestniczą ludzie młodzi, uczniowie i studenci.

Trzeciej - gdzie dokonano próby podsumowania i sformułowania wniosków wynikających z dotychczas

osiągniętych efektów oraz rezultatów podejmowanych działań.

II. EDUKACJA W POLSCE – aspekty dostosowań do Unii Europejskiej

Rozpatrując przygotowania Polski do członkostwa w Unii Europejskiej w kontekście edukacji, należy wziąć pod uwagę fakt, iż zgodnie z postanowieniami art. 149 i 150 Traktatu o utworzeniu Wspólnoty Europejskiej, sfera edukacji zarówno w zakresie struktury kształcenia, jak i jej treści pozostaje w kompetencji każdego państwa. Edukacja nie podlega procesom integracji rozumianej jako ujednoczenie uregulowań prawnych.

Tym niemniej edukacja postrzegana jest jako kluczowy element decydujący o powodzeniu integrowania się Europy. Główne jej kierunki określają ww. artykuły Traktatu.

Olbrzymi wkład w unowocześnienie polskiego systemu edukacji wniósł program **TEMPUS**, który rozwinął współpracę Polski z krajami członkowskimi, zwłaszcza w sferze szkolnictwa wyższego, oraz wsparcie z programu **PHARE**.

Kolejnym krokiem zacieśniającym współpracę z państwami członkowskimi UE było przystąpienie Polski w 1998 roku do edukacyjnych programów wspólnotowych: „**SOKRATES**”, „**LEONARDO da VINCI**” i „**Młodzież**”. Zadania tych programów przewidują współpracę między uczelniami i szkołami państw członkowskich, w tym wymianę studentów i nauczycieli, budowanie form partnerstwa między ośrodkami szkolnictwa wyższego, współpracę uniwersytetów z przedsiębiorstwami, wypracowanie wspólnych projektów edukacyjnych, dotyczących między innymi nauki języków obcych oraz wykorzystania

Podczas otwarcia RCIE w WSZiA obecny był minister Paweł Samecki

w nauczaniu nowoczesnych technologii informacyjnych.

Korzyści z udziału Polski w programach są bezsprzeczne. Uczestnictwo polskiej młodzieży w projektach potwierdza aktywność środowisk oświatowych i akademickich, która owocuje rozszerzeniem współpracy z krajami Unii Europejskiej, dla której stajemy się wiarygodnym, równoprawnym i interesującym partnerem w sferze kontaktów edukacyjnych i naukowych. Realizacja wizyt studyjnych i projektów jest zarazem gwarantem realizacji wspólnotowej polityki edukacyjnej.

Aktywne włączenie się Polski w realizację programów wspólnotowych zostało odnotowane w stanowisku negocjacyjnym jako gwarancja realizowania wspólnej polityki edukacyjnej. Udział młodzieży w ww. programach – obok wartości edukacyjnych, poznawczych, inspirujących do nauki języków obcych – buduje więzi między młodym pokoleniem w różnych krajach, stając się trwałym fundamentem przyszłej zjednoczonej Europy.

Należy dodać, iż mimo braku doświadczeń polskich szkół w realizacji projektów edukacyjnych w stosunku do krajów członkowskich, które od lat realizują taką formę współpracy, polskie projekty są wysoko oceniane przez Komisję Europejską.

W roku 2001 Polska brała aktywny udział we wspólnotowych programach edukacyjnych. W ramach programu **SOKRATES**, w roku akademickim 2000/2001 uczestniczyło w programie **ERASMUS** 100 polskich uczelni, natomiast w roku 2001/2002 zgłosiło udział 120 uczelni. Corocznie w ramach tego komponentu wyjeżdża na studia i staże za granicę ok. 4.000 studentów i ok. 700 pracowników. W roku szkolnym 2001/2002 w komponentcie **Comenius** uczestniczą 473 szkoły i jest realizowanych ok. 500 kursów i wizyt. Prowadzonych jest także 36 polskich projektów w ramach komponentu Grundtvig (kształcenie dorosłych), 32 w ramach **Minerwa** (zastosowanie technologii informatycznych) i 30 projektów z udziałem polskich uczestników w ramach komponentu **Lingua**.

Corocznie 80 osób korzysta z wyjazdów w ramach komponentu **Arion**. Działa również biuro sieci informacji o systemach edukacji **Eurdice**. W ramach programu **LEONARDO da VINCI**, wg danych na 31.12.2001, jest realizowanych 155 projektów (w tym 15 projektów tematycznych i 140 wymian i staży).

Bierze w nich udział 450 polskich instytucji. W projektach wymian i staży uczestniczą łącznie 3.564 osoby (w tym m.in. 729 bezrobotnych). W programie **MŁODZIEŻ** w latach 2000 i 2001 było realizowanych 239 projektów wymian młodzieżowych, w których brały udział 4.182 osoby z Polski. Natomiast w projektach realizowanych na terenie naszego kraju uczestniczyło 10.601 osób. Wzrasta liczba projektów w zakresie wolontariatu; w latach 2000-2001 zaakceptowano 201 projektów, w których uczestniczyło 156 wolontariuszy z Polski. W ramach tzw. inicjatyw młodzieżowych prowadzonych było 85 projektów. Udział młodzieży ze środowisk zagrożonych patologiami, bezrobociem strukturalnym, osób niepełnosprawnych i mieszkających na terenach nieurbanizowanych wynosił 30% (w ramach wymian młodzieży i inicjatyw młodzieżowych). Wzrosła również ilość działań, tj. seminaria, konferencje, wizyty zmierzające do upowszechnienia programu **MŁODZIEŻ**. W latach 2000-2001 było realizowanych 169 projektów tego typu, w których na terenie Polski uczestniczyło 8.445 osób.

Polskie Ministerstwo Edukacji i Sportu (MENiS) podejmuje szerokie działania w celu promowania i upowszechniania wiedzy o Unii Europejskiej, których intensyfikacja jest szczególnie istotna w kontekście przyszłego referendum. Oto niektóre z nich:

- wprowadzenie zagadnień edukacji europejskiej do procesu dydaktyczno-wychowawczego,
- rozszerzenie zasięgu inicjatyw skierowanych do szkół, takich jak: Europejski Konkurs „Europa w Szkole”, olimpiady, Szkolne Kluby Europejskie, Europejski Rok Języków,
- działania szkół wyższych i środowisk akademickich na rzecz realizacji „procesu bolońskiego” (budowanie wspólnego europejskiego obszaru w szkolnictwie wyższym),
- aktywny udział w edukacyjnych programach wspólnotowych,
- wzmocnienie doskonalenia nauczycieli w zakresie edukacji europejskiej,
- kontynuowanie prac Rady ds. Edukacji Europejskiej przy Ministrze Edukacji Narodowej i Sportu, będącej jednocześnie forum wymiany opinii przedstawicieli środowisk akademickich, pracowników oświaty, organizacji pozarządowych,
- wspieranie pracy pracowników pedagogicznych w kuratoriach, zajmujących się problematyką

integracji europejskiej,

- publikowanie broszur i materiałów informacyjnych na temat integracji europejskiej,
- udział przedstawicieli MENiS w konferencjach i seminariach organizowanych przez szkoły, szkolne kluby europejskie, władze lokalne oraz organizacje pozarządowe.
- opracowywanie dla potrzeb mediów aktualnych informacji dotyczących procesów integracji.

Prace dotychczas wykonane wymagają kontynuacji, mimo iż regulacje prawne wdrożone do polskiego prawa wejdą w życie z chwilą członkostwa. Należy podjąć już w chwili obecnej wszelkie działania, które zapewnią skuteczną realizację zapisów ustawowych. Wiąże się to między innymi z doskonaleniem nauczycieli w zakresie nauczania języka polskiego cudzoziemców odbywających naukę w polskich szkołach, jak również ścisłej współpracy z poszczególnymi resortami w tworzeniu ogólnego systemu uznawania kwalifikacji podejmowanych na szczeblu Komisji Europejskiej.

Przy tworzeniu nowych rozwiązań w polskim systemie edukacji i realizacji zadań wynikających z integracji z Unią Europejską należy uwzględnić fakt, że zadania stawiane przed edukacją zmieniają się, stworzenie dobrego systemu wymaga ciągłej aktualizacji i weryfikacji w zderzeniu z realiami gospodarczymi i społecznymi. Systemy edukacyjne państw Unii Europejskiej podlegają ciągłym weryfikacjom. Idealny system nie istnieje, wspólna wymiana doświadczeń, poszukiwanie rozwiązań przez państwa Unii i państwa aspirujące do niej stanowią gwarancję wykształcenia nowoczesnego pokolenia Europejczyków.

III. PROEUROPEJSKIE INICJATYWY UCZELNI

1. Misja Szkoły

Misją Wyższej Szkoły Zarządzania i Administracji w Zamościu jest:

- ✓ stworzenie w regionie zamojskim silnego ośrodka edukacyjnego WSZiA, zajmującego się transferem wiedzy do praktyki zarządzania organizacjami i kreowania rozwoju;
- ✓ przygotowanie kadr do wykonywania zadań menedżerskich w warunkach współczesnej zintegrowanej gospodarki europejskiej;
- ✓ pełnienie roli kulturotwórczej, animatora przed-

siębiorczości, integracji środowisk gospodarczych, inicjatora przedsięwzięć proeuropejskich, kreatora rozwoju regionalnego i lokalnego.

Przyjęta Misja mieści się w uniwersalnych powinnościach uczelni wyższych, obejmujących: badania, kształcenie na poziomie akademickim, tworzenie elit, wzmocnienie i rozwijanie kultury. Te powinności były realizowane już w akademii starożytnej Grecji, na uniwersytetach w epoce średniowiecza i są zadaniami współczesnych dobrych uczelni na całym świecie.

2. Działania regionalne i proeuropejskie uczelni

W procesie edukacji szczególna rola przypada szkolnictwu wyższemu, które obok wiedzy zawodowej ma uczyć także niezależnego i niepokornego myślenia, prowadzącego do identyfikacji i rozwiązywania nowych problemów. Zadanie to jest niezwykle aktualne wobec wyzwań, przed jakimi stoi Polska w procesie integracji z Unią Europejską.

Raport Komisji Europejskiej podkreśla między innymi znaczenie systemu edukacji dla budowy obywatelstwa europejskiego i rozwinięcia więzi społecznych. Chodzi o obywatelstwo o charakterze czynnym. Wymaga to znacznej intensyfikacji oddziaływania uczelni na lokalne środowisko. Stanowi to zarazem istotny czynnik przechodzenia od społeczeństwa „przemysłowego” do społeczeństwa „uczącego się”.

Wpisując się w obecne wyzwania polityki regionalnej, sprawdzonej w wymiarze europejskim oraz potrzeby regionu zamojskiego, Wyższa Szkoła Zarządzania i Administracji w Zamościu podjęła i realizuje szereg przedsięwzięć, działań i programów proeuropejskich i regionalnych. Ich zakres i zasięg często wykracza poza określone w statucie zadania i funkcje. Inicjatywy te służą regionowi i środowiskowi lokalnemu i są zgodne ze strategią rozwoju uczelni przyjętą przez Senat. Najważniejszymi efektami i przedsięwzięciami proeuropejskimi są:

a) Deklaracja Polityki Europejskiej

Przyjęta przez Senat WSZiA uchwała formułuje główne intencje i kierunki działań na europejskim polu edukacyjnym, z uwzględnieniem możliwości uczestnictwa w tego typu programach np. **SOCRATES – ERA-SMUS, LEONARDO da VINCI.**

Istotę Deklaracji prezentuje fragment z uchwały Senatu uczelni:

„...Władze WSZiA są przekonane, że współpraca pomiędzy uniwersytetami jest jedną z najlepszych metod poprawy jakości kształcenia. Władze Uczelni rozumieją, że szkolnictwo wyższe odgrywa kluczową rolę w kształceniu przyszłych pokoleń obywateli w kontekście europejskim, tak więc podejmują wszelkie działania ukierunkowane na współpracę z europejskimi ośrodkami akademickimi, wymiany i staże międzyuczelniane, organizację konferencji i spotkań tworzących płaszczyznę współpracy i wymiany doświadczeń pomiędzy studentami różnych uczelni. Aby ułatwić tego rodzaju przedsięwzięcia, w WSZiA duży nacisk kładziony jest na przygotowanie językowe studentów.

Kursy językowe (język angielski i niemiecki) są skoncentrowane na rozwoju praktycznych umiejętności językowych, z naciskiem położonym na zdolności komunikowania się w formie ustnej i pisemnej w różnych sytuacjach życia codziennego. Program studiów na wszystkich kierunkach studiów dziennych zawiera obowiązkowe międzynarodowe egzaminy z języka niemieckiego i angielskiego organizowane we współpracy z International Certificate Conference oraz London Chamber of Commerce and Industry. Wiedza z tego zakresu jest udoskonalana przez dodatkowe kursy językowe oraz letnie szkoły językowe organizowane w ramach wyjazdów na zagraniczne obozy wakacyjne. Programy nauczania na wszystkich kierunkach zawierają przedmioty niezbędne do funkcjonowania młodych ludzi na tworzącym się współczesnym rynku gospodarczym z uwzględnieniem perspektywy przystąpienia Polski do Unii Europejskiej (np. Integracja Europejska, Prawo Unii Europejskiej, Zarządzania jakością wg standardów Unii Europejskiej).”

b) Studia dzienne i zaoczne ze specjalnością:

- ☛ Integracja europejska
- ☛ Polityka regionalna.

c) Studia podyplomowe z kierunkami:

- ☛ Integracja europejska – polityka regionalna
- ☛ Zarządzanie projektami Unii Europejskiej
- ☛ Akademia Handlu Zagranicznego
- ☛ Turystyka transgraniczna.

d) Centrum Badawczo-Szkoleniowe (CBS)

Zajmuje się problematyką integracji Polski z UE. Zadaniem CBS jest pomoc regionowi w procesach dostosowań prawnych i gospodarczych oraz aplikacji i wykorzystaniu funduszy przedakcesyjnych i pomocowych UE przeznaczonych dla Polski.

e) Regionalne Centrum Informacji Europejskiej (RCIE)

Posiada akredytację Urzędu Komitetu Integracji Europejskiej w Warszawie. Jest instytucją działającą na rzecz samorządów lokalnych, firm i instytucji regionalnych. Powołanie Centrum jest szczególnie ważne w kontekście integracji Polski z Unią Europejską, tym bardziej, że wschodnia granica Polski stanie się w nieodległej perspektywie granicą celną UE. Regionalne Centrum Informacji Europejskiej gromadzi i udostępnia informacje na temat:

- funkcjonowania instytucji wspólnotowych;
 - polityki regionalnej;
 - programów pomocowych;
- pomaga w poszukiwaniu:
- specjalistycznych publikacji poświęconych tematyce europejskiej;
 - placówek realizujących program **PHARE** (i inne);
 - możliwości i warunków korzystania z funduszy strukturalnych;
 - adresów placówek i instytucji działających na rzecz integracji europejskiej;
 - adresów internetowych instytucji informujących o UE;
- udostępnia:
- publikacje informacyjne Centrum Informacji Europejskiej (broszury, informatory, factsheety, ulotki, itp.)
 - internetową bazę danych prawa polskiego **LEX** i prawa europejskiego **CELEX**;
 - informacje o stanie dostosowania polskiego prawa do wymogów UE;
- organizuje, związane z problematyką integracyjną:
- konferencje,
 - seminaria,
 - szkolenia i kursy.
- Regionalne Centrum Informacji Europejskiej

Struktura klientów Regionalnego Centrum Informacji Europejskiej w Zamościu w latach 2000-2002.

Grupa społeczna	Liczba bezpośrednich klientów RCIE	Udział procentowy
Studenci i uczniowie	8920	80,1 %
Rolnicy	414	3,7 %
Przedsiębiorcy	198	1,8 %
Przedstawiciele organizacji pozarządowych	570	5,1 %
Dziennikarze	104	0,9 %
Nauczyciele	833	7,5 %
Inni	104	0,9 %
Razem	11143	100 %

Źródło: Opracowanie własne, sierpień 2002 r.

przybliża dostępność do informacji, wiedzy i programów europejskich dla regionu zamojskiego, i jest istotnym elementem przygotowania Polski do przyszłego członkostwa w Unii Europejskiej.

W latach 2000-2002 z bezpośrednich form edukacji i informacji związanych z problematyką europejską skorzystało ponad 11 tys. osób. Strukturę grup społecznych i zawodowych przedstawia zestawienie tabelaryczne:

Ponadto szacuje się, że informacją i edukacją pośrednią realizowaną m.in. poprzez publikacje, spotkania, ulotki, media, informacje, objętych zostało 1,4 mln osób z całego regionu lubelskiego i podkarpackiego.

f) Centrum Języków Obcych (CJO)

Jest akredytowanym Ośrodkiem Egzaminacyjnym **LCCIEB, ICC ELC, WBT**, przeprowadzającym egzaminy międzynarodowe z języków angielskiego i niemieckiego na wszystkich poziomach zaawansowania. Ponad 560 studentów zdobyło certyfikaty tych międzynarodowych organizacji językowych.

Centrum Języków Obcych, oprócz prowadzenia lektoratu języka angielskiego i niemieckiego oraz przedmiotu Język obcy – słownictwo specjalistyczne, zajmuje się również działalnością obejmującą:

- organizację i przeprowadzanie egzaminów międzynarodowych TELC – The European Language Certificates z języka angielskiego i niemieckiego (Zirtifikat Deutsch jest również firmowany przez Goethe Institut),
- organizację i przeprowadzanie egzaminów międzynarodowych LCCIEB – London Chamber

of Commerce and Industry Examination Board z zakresu Business English oraz egzaminy zawodowe „Website Design” i „Advanced Website Design”.

g) Certyfikaty międzynarodowe

Oprócz dyplomu licencjata uczelnia umożliwia zdobycie w trakcie studiów międzynarodowych certyfikatów, które są dodatkowym atutem absolwenta w szukaniu pracy.

Są to certyfikaty:

- językowe - **ICC** (International Certificate Conference)
- **LCCI** (London Chamber of Commerce and Industry)
- informatyczne - **CCNA** (Cisco Certyfied Network Associate).
- **ECDL** (European Computer Driving Licence)

Studenci uczestniczą w szkoleniu sieciowej akademii **CISCO**. **CISCO** Systems jest światowym liderem wytwarzającym produkty sieciowe tworzące infrastrukturę instytucji, urzędów, banków, uczelni, przedsiębiorstw oraz agencji rządowych.

Uczelnia uczestniczy w programie **NOVELL EDUCATION ACADEMIC PARTNER (NEAP)**. Wkrótce stanie się autoryzowanym partnerem szkoleniowym, umożliwiającym zdobycie certyfikatu **CNA (Certifird Novell Administrator)**.

Studenci uczestniczą w międzynarodowych konkursach ekonomicznych, np. w rozgrywkach **MAR-KETPLACE**, w konkursie **EUROMENAGER POLAND 2000**.

h) Umowy i porozumienia

Dotychczas uczelnia podpisała umowy i porozumienia z:

- Konsorcjum 10 amerykańskich uniwersytetów stanowych realizujących program **MUCIA Global** (USA),
- Uniwersytetem im. Iwana Franko we Lwowie (Ukraina),
- Uniwersytetem Loughborough (Anglia)
- Wyższą Szkołą Zawodową w Gandawie (Belgia),
- Wyższą Szkołą Zawodową w Schwäbisch Hall (Niemcy),
- Uniwersytetem Texas-Pan American.

Szkoła jest również członkiem:

- Bussinet Network for Development of Business Education Programmes z siedzibą w Belgii,
- Thematic Network of European Association for Research into Adopted Physical Activity z siedzibą w Belgii,
- Instytutem Polskim we Lwowie (Ukraina),
- Lwowskim Oddziałem Ukraińskiej Akademii Nauk (Ukraina).

i) Europejski System Punktów Transferowych (ECTS)

Uczelnia akceptuje zdane przez studentów egzaminy w partnerskich uczelniach zagranicznych:

Arteveldehogeschool	Gent, Belgia
Athlone Institute of Technology	thlone, Irlandia
Fachhochschule Schwäbisch Hall	Niemcy
Hochschule Niederrhein	Mönchengladbach, Niemcy
IUT de Longwy	Longwy, Francja
Katholieke Hogeschool Kempen	Geel, Belgia
Loughborough University	Loughborough, Anglia
Saxion Hogescholen	Deventer, Holandia
Southern Methodist University	Dallas, USA
Universite de Cergy Pontoise	Cergy Pontoise, Francja
University of Texas Pan-America	Edinburg, USA
L'vivskij Univeritet im. Ivana Franka	Lwów, Ukraina

j) Praktyki i staże zagraniczne

W ramach programu **LEONARDO da VINCI** uzyskano dofinansowanie zagranicznych praktyk zawodowych realizowanych w 13 firmach niemieckich i 2 firmach belgijskich. Partnerem edukacyjnym są wyższe szkoły zawodowe w Schwäbisch Hall

i Gandawie. Projekt programu **SOCRATES-ERASMUS** przewiduje dofinansowanie studiów dla studentów i pracowników w 4 uczelniach Unii Europejskiej (Belgia, Irlandia, Francja).

k) Udział w projektach i programach międzynarodowych

- ➔ **Program PHARE-Credo** - organizacja Podyplomowych Studiów Turystyki Transgranicznej. Wartość projektu ok. 60 tys. EURO. Studia ukończyło 49 osób.
- ➔ Program PHARE – Akcja Jean Monnet Polska. Cel: pomoc w organizacji studiów europejskich. Dotychczas certyfikat ukończenia uzyskało ok. 500 studentów.
- ➔ Program ECOS-OUVERTURE. Cel: rozwój przedsiębiorczości. Realizowany przez 3 regiony: Land Burgenland (Austria), region Schwäbisch Hall (Niemcy), region Zamość (Polska). W realizacji program uczestniczyło ponad 300 firm i ponad 200 przedsiębiorców.
- ➔ Program PAUCI (Inicjatywa Współpracy Polska–Ameryka-Ukraina) przygotowanie projektu pt. „Integracja środowisk gospodarczych i samorządowych regionu Roztocza” (Żółkiew – Zamość). Seminarium dla ok. 300 przedsiębiorców i działaczy gospodarczych).
- ➔ PARTNERSHIP – opracowanie projektu pt. „Warsztaty szkoleniowe dla samorządów w zakresie przygotowania planów i strategii rozwoju lokalnego i regionalnego”
- ➔ Fundacja BOSCHA – przeprowadzenie kursu językowego dla 30 osób ze Stowarzyszenia Klub Kobiet Po Mastektomii „Amazonki”
- ➔ Program Leonardo da Vinci - opracowanie projektu w ramach, którego studenci WSZiA w Zamościu otrzymali dofinansowanie praktyk zawodowych w 13 firmach niemieckich i 2 firmach belgijskich.

l) Wykłady otwarte

Wykłady otwarte organizowane przez uczelnię i wygłaszane przez wybitne postacie i osobowości życia publicznego, gospodarczego i społecznego, adresowane są bezpośrednio do środowiska lokalnego

i regionalnego. Tematyka wykładów jest bardzo zróżnicowana.

W ciągu pięciu lat odczyty wygłosili:

- Piotr Łukasz Andrzejewski - *"Przywrócenie ciągłości prawnej między II i III Rzeczpospolitą Polską - implikacje i konsekwencje"*
- Romuald Turowski - *„Rząd Polski na obczyźnie w latach 1945-1991"*
- Jacek Szlachta - *"Agenda 2000 Unii Europejskiej - wnioski dla Polski"*
- Ewa Bojar - *„Polska, Białoruś, Ukraina, Rosja - walka konkurencyjna o kapitał zagraniczny"*
- Jan Zamoyski - *"Zamość i Zamoyscy"*
- Bp Jan Śrutwa - *"Kościół katolicki na Zamojszczyźnie - rys historyczny"*
- Teresa Liszcz - *"Prawa pracownicze w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej"*
- Stefan J. Jaworski - *"Skarga konstytucyjna jako środek ochronny konstytucyjnych praw i wolności"*
- Jerzy Dietl - *"Wyzwania XXI wieku dla konkurencyjności polskich przedsiębiorstw"*
- Lech Wałęsa - *"Kilka uwag o demokracji"*
- Paweł Samecki - *"Polska na drodze do członkostwa w Unii Europejskiej"*
- Krzysztof Zanussi - *"Wielbłąd i ucho igielne"*
- Krystyna Puto - *"Rehabilitacja kobiet po leczeniu raka piersi"*
- Dariusz Rosati - *Członkostwo Polski w Unii Gospodarczo-Walutowej"*

O członkostwie w UNII GOSPODARCZO WALUTOWEJ
mówi prof. Dariusz Rosati

- Herman-Josef Pelgrim - *"Zadania samorządu miejskiego na przykładzie Schwäbisch Hall"*
- Michał Jagiełło - *„Mniejszości narodowe w Polsce"*
- Imam Mahmud Taha Żuk - *"Koran a światowy pokój"*
- Ks. Janusz Nagórny - *„Ekonomia i etyka z perspektywy chrześcijańskiej"*
- Krzysztof Kuszewski - *"Etyka w polityce zdrowotnej"*.

Wszystkie wykłady zostały opublikowane drukiem i wysłuchało ich ok. 2,4 tys. osób.

m) Certyfikat ISO 9001:2000

Uzyskanie międzynarodowego certyfikatu zarządzania i nauczania zgodnie z wymogami norm jakości ISO 9001:2000 ma stworzyć młodzieży regionu szanse podnoszenia kwalifikacji w skali Europy („Bringing students to Europe, bringing Europe to all students”). Polityka kształcenia oparta jest o otwarcie uczelni na liczne kontakty europejskie oraz różnorodne formy współpracy w skali Europy, otwarcie na wymianę studentów (zarówno wysyłanie swoich studentów, jak i przyjmowanie grup studentów z zagranicy), otwarcie na kształcenie kadr uczelni w szerokim kontekście problematyki unijnej. Wymaga to nakładu czasu i środków a także szerokich kontaktów w skali Europy, po to, aby zwiększyć szansę rozwoju zarówno uczelni, jak i jej studentów. Im większe możliwości zwiększenia doświadczenia i podniesienia kwalifikacji zostaną dostarczone studentom, tym większe będą mieć oni szanse pozyskania umiejętności, stanowiących podstawę pełnego i wszechstronnego ich wykształcenia jako przyszłej kadry pracowniczej na poziomie europejskim.

IV. PODSUMOWANIE I WNIOSKI

1. Biorąc pod uwagę historię i tradycje narodowe, dorobek, wiedzę i potencjał intelektualny – młode pokolenie, przejmując dziedzictwo kulturowe Europy, nie powinno patrzeć na integrację europejską tylko pod kątem:

- czego możemy się nauczyć od naszych unijnych partnerów,
- ale także co możemy i powinniśmy zaproponować ze swojej strony, promując to,

co najlepsze w tradycji polskiej edukacji i nauki, zgodnie z hasłem wspólnotowym: *Unity in diversity* – Jedność w różnorodności.

2. Wydaje się celowe zreformowanie i wzmocnienie instytucjonalnej współpracy dwustronnej i wielostronnej w zakresie edukacji pomiędzy krajami Unii Europejskiej i państwami stowarzyszonymi na równoprawnych zasadach. Pozwoli to na bardzo istotne zwiększenie szans i możliwości współpracy, kontaktów, realizacji wspólnych projektów, partnerstwa na poziomie młodzieży, szkół różnych szczebli, uczelni wyższych. Reforma powinna dotyczyć zarówno aspektów prawnych, jak i dostępu do określonych na te cele funduszy.

3. Doświadczenia Wyższej Szkoły Zarządzania i Administracji w Zamościu, szkół i ośrodków edukacyjnych Zamościa oraz regionu zamojskiego i lubelskiego wynikające z dotychczasowej współpracy w zakresie edukacji i nauki z krajami Unii Europejskiej wskazują na konieczność dokładnego poznawania przez partnerów współpracy pochodzących z tych państw, m.in.

Fot. Archiwum

Wykład otwarty pani prof. Teresy Liszcz w sali Consulatatus zamojskiego Ratusza

- dorobku;
- specyfiki;
- zasad;
- ekonomiki;
- dobrych i słabych stron systemu edukacyjnego i nauczania w Polsce, a także poziomu intelektualnego i posiadanej wiedzy polskiej młodzieży.

4. We wzajemnych kontaktach wydaje się konieczne spełnienie postulatów: stosowania zasady pełnego partnerstwa rozumianego w taki sposób, że bez uprzedniego porozumienia i uzgodnień nie mogą być w jakikolwiek sposób jednostronnie narzucane i wprowadzane formy, zakres i sposób współpracy, a jedynym instrumentem oddziałującym nie mogą być środki i programy finansowe.

5. Istnieją przesłanki do sformułowania tezy, że partnerzy z krajów Unii Europejskiej nie mają dość silnych motywacji i stymulatorów skłaniających ich do długofalowych i głębszych merytorycznie decyzji o współpracy w instytucjach i podmiotami w Polsce. Można przypusz-

Fot. Archiwum

Sluchacze Podyplomowych Studiów Turystyki Transgranicznej realizowanych z Funduszu PHARE -CREDO, uczestniczyli również w wykładach na Uniwersytecie Lwowskim

czać, że nie widzą w tym dla siebie oczekiwanych i możliwych korzyści bezpośrednich, zarówno doraźnych, jak i przyszłych.

6. Inicjatywy i działania proeuropejskie podejmowane przez **WSZiA w Zamościu**, popierane przez władze miasta Zamościa i regionu, świadczą o rozumieniu historycznych wyzwań stojących przed skomplikowanymi procesami integracyjnymi, w tym dotyczącymi młodzieży, edukacji, nauki, rozwoju regionalnego. Dowodem tego jest to, że w latach 2001-2002 różnymi programami i formami profesjonalnie zorganizowanej edukacji bezpośredniej potwierdzonej certyfikatem objęto ponad 11 tys. osób, z czego ok. 80% stanowią studenci oraz młodzież i uczniowie szkół średnich, gimnazjów oraz szkół podstawowych. Ocenia się, że edukacją pośrednią objęto 1,4 mln osób (publikacje, promocja, audycje, radio, telewizja, prasa itp.).

Ocenia się, że ok. 60% kosztów poniesionych i związanych z realizacją tych projektów zostało sfinansowanych z programów i funduszy Unii Europejskiej oraz uzyskanych dzięki współpracy partnerskiej. Pozyskane w latach 1999-2002 przez **WSZiA w Zamościu** środki finansowe na realizację programów pro-

europejskich wynoszą około 0,5 mln EURO. Natomiast wartość złożonych projektów oczekujących na decyzję dysponentów wynosi 6 mln EURO.

7. Uruchomienie edukacyjnych programów wspólnotowych dla polskich placówek edukacyjnych przyczyniło się m in. do:

- uaktywnienia środowisk oświatowych i akademickich,
- znacznego rozszerzenia współpracy z partnerami Wspólnot Europejskich,
- nawiązania wielu bezpośrednich kontaktów i współpracy pomiędzy młodzieżą, nauczycielami, pracownikami naukowymi, uczelniami oraz placówkami edukacyjnymi,
- sfinansowania programów i przedsięwzięć badawczych oraz inwestycyjnych,
- bardzo dużych zmian jakościowych w sposobie zarządzania i programowania przedsięwzięć edukacyjnych.

Bilans otwarcia współpracy i korzyści jest bezsprzecznie korzystny, jednakże zarówno potencjał jak i możliwości współpracy każdej ze stron są dalece niewykorzystane.

BIBLIGRAFIA

1. J. Anderasik, System jakości zgodny z normą ISO 9001:2000 w Wyższej Szkole Zarządzania i Administracji w Zamościu w: *Nasze Forum Zamość* 2002, nr 14.
2. B. Kawalko, *Akademicki Zamość*, [w:] *Firma i rynek*, Lublin 1998.
3. J. Anderasik, Uczelnia - intelektualny przewodnik i doradca "Nasze Forum" 1999, nr 4.
4. A. Polańska, Powinność uczelni polskich na rzecz społeczności lokalnych na progu XXI wieku, Materiały z konferencji naukowej zorganizowanej przez Fundację Edukacyjną Przedsiębiorczości w Łodzi w dniach 8 - 9 czerwca 2000 roku w Łodzi. (Maszynopis).
5. Raport Komisji Edukacyjnej: Edukacja dla Europy, Komitet Prognoz "Polska 2000 plus" przy Prezydium PAN, Elipsa, Warszawa 1999.
6. *The Response of Hogher Education Institutions to Regional Needs*, OECD, Paris 1999.
7. J. Szlachta, Główne problemy polityki rozwoju regionalnego Polski na przełomie XX i XXI wieku, [w:] *Strategiczne wyzwania dla polityki rozwoju regionalnego Polski*, Fredrich Eberstiftung, Warszawa 1996; *Problematyka przestąpienia europejskiej*, pod red. A. Kukłońskiego, Euroreg, Warszawa 1997.
8. Uchwała Senatu WSZiA w Zamościu z 20 marca 1999 roku w sprawie przyjęcia strategii rozwoju Wyższej Szkoły Zarządzania i Administracji w Zamościu, Zamość 1999.
9. Uchwała Senatu Wyższej Szkoły Zarządzania i Administracji w Zamościu z dnia 6 czerwca 2000 roku w sprawie zatwierdzenia Deklaracji Polityki Europejskiej, Zamość 2000.
10. Decyzja Urzędu Komitetu Integracji Europejskiej, Departamentu Kształcenia i Informacji Europejskiej z dnia 19 kwietnia 2000 roku, Warszawa 2000.
11. Porozumienie o współpracy zawarte pomiędzy WSZiA - CBS w Zamościu a UKIE w Warszawie z dnia 30 maja 2000 roku, Warszawa 2000.
12. Program PHARE CREDO, "Unia Europejska" 2000, nr 5.
13. Letter of Concerning Education and Sciences Co-operation between The College Of Business Managment in Zamość and Loughborough University, England, october 1998.
14. Porozumienie o współpracy i wymianie akademickiej pomiędzy Wyższą Szkołą Zarządzania i Administracji w Zamościu oraz Uniwersytetem im. Ivana Franko we Lwowie, Lwów 10 lipca 1998.
15. *Integracja Polski z Unią Europejską - wyzwania i dylematy*, pod red. S. J. Pastuszka, B. Kawalko, CBS - WSZiA, Zamość 1998.
16. K. Łybacka, *Edukacja Unijna w: Unia Europejska Nr 1*, Warszawa 2002.
17. *Unia Europejska. Przygotowania Polski do członkostwa*, pod red. E. Kawecka-Wyrzykowska, E. Synowiec. IK, CHZ, Warszawa 2001.
18. Raport z realizacji w 2001 roku narodowego Programu Przygotowania do Członkostwa w Unii Europejskiej, UKIE, Warszawa 2002.
19. B. Kawalko, *Inicjatywy regionalne i proeuropejskie Wyższej Szkoły Zarządzania i Administracji w Zamościu w regionie zamojskim, WSH-E, Zamość 2002.*